

СИСТЕМА ОСВІТИ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

На сучасному етапі розвитку суспільства ми маємо велику необхідність до всебічного, а найголовніше – неперервного гармонійного розвитку особистості. Але, маючи в запасі обмаль часу, оскільки темп нашого життя в десятки разів збільшився, у порівнянні з минулими роками, людина ХХІ століття прагне отримувати знання, невідривно від своєї повсякденної діяльності. Одним зі способів реалізації такої освіти, що за допомогою сучасних технологій дозволяє навчатися з будь-якої точки планети, а також у самостійному режимі, є дистанційне навчання. Ми розглянемо детально функціонування дистанційного навчання саме на прикладі Великобританії – однієї з найпопулярніших країн для навчання у світі, адже британська система освіти керується жорсткими вимогами до якості навчання.

Окремі аспекти розвитку дистанційної освіти досліджували такі українські та закордонні вчені: О. Андрєєв, О. Густир, В. Либін-Левач, О. Радіус, В. Спіцин, Ч. Бісселл. А також, проблеми впливу розвитку сучасних засобів і технологій на методи й форми дистанційної освіти вивчалися науковцями В. Бедніною, І. Розіною, Е. Агасісом.

Метою нашого дослідження є аналіз зародження й розвитку дистанційного навчання в освітній системі Великобританії.

Дистанційне навчання – така форма навчання, за якої комунікація між викладачем і студентом або ж учителем і учнем реалізується через листування, магнітофонні, відео- та аудіокасет, кабельного й супутникового телебачення, комп'ютерних мереж, телефону тощо [2].

Дистанційне навчання – напрямлений процес передачі та засвоєння знань, умінь, а також способів пізнавальної діяльності людини, які відбуваються при безпосередній взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у певному середовищі, створеному за педагогічними, професійними та інформаційними технологіями [10].

На початковому етапі єдиними засобами дистанційної освіти були лише написані від руки або друковані матеріали. За допомогою розвитку друкарства стало можливим випускати книги за недорогою ціною, а коли у 1840 р. з'явилися марки, то І. Пітман, винахідник одного з методів стенографії, вирішив поширювати свій метод дистанційно. Ми можемо вважати, що І. Пітман вперше спробував запровадити дистанційне навчання, а саме: він, з метою навчити людей свого методу стенографії, започаткував у 1840 році курси кореспондентського навчання у столиці Великобританії, використовуючи листування. У 1843 році, щоб усі, хто хотів навчатися стенографії, мали таку змогу, організували товариство кореспондентського навчання стенографії, яке, до речі, було безкоштовне. Отже, таким чином, саме у Великій Британії виник перший прототип сучасного дистанційного навчання [1].

У 1858 році Лондонський університет запропонував спосіб отримувати вищу освіту на відстані: кандидати з усього світу мали можливість, склавши екзамени, отримати академічні ступені бакалавра й магістра з усіх спеціальностей, за винятком медицини [3]. До 1870 року цей заклад вищої освіти пропонував допомогу студентам у навчанні, активно використовуючи пошту. У цьому університеті проводили також курси професійної підготовки та підготовки до вступних екзаменів до Лондонського університету. Така підготовка і стала початковою формою дистанційного навчання [4].

З появою приватних кореспондентських шкіл, а також з розвитком підрозділів дистанційного навчання в класичних університетах, дистанційна освіта почала виходити на новий рівень. Тому, у період з другої половини ХІХ – першої третини ХХ ст. у

зкладах додаткової освіти почали виникати короткострокові курси підвищення кваліфікації, які мали професійно-технічний характер, одночасно з'являлися курси передекзаменаційної підготовки. Наприклад, у Коледжі Скеррі, що знаходиться в Единбурзі, готували до екзаменів для Громадянської служби, Кореспондентські коледжі в Оксфорді та Кембриджі готували до вступних іспитів до цих університетів [6].

З виникненням нових технологій, а саме з імплементацією аудіовізуальних пристроїв у навчальних закладах на початку ХХ століття, дистанційна освіта отримала новий поштовх до розвитку. Наприклад, у 1910 році з'явився перший каталог фільмів-інструкцій, а вже до 1920 року медіа інструкції у вигляді слайдів і кіно використовувалися в більшості освітніх програм.

У ХХ столітті зріст попит на програми безперервної освіти, курси перепідготовки або ж підвищення кваліфікації фахівців, а це, у свою чергу, сприяло збільшенню кількості нетрадиційних університетів. Також, класичні університети вважали досить проблематичними для масової освіти. Звичайно ж, адже: навчання в таких університетах є дуже дорогим, тому не всі можуть собі дозволити таку освіту; вимоги до студентів є досить високими: вони повинні присвячувати навчання весь свій вільний час; основний час роботи професорсько-викладацького складу спрямований на дослідницьку роботу. Отже, ми робимо висновок, що навчання в класичних університетах не відповідає вимогам, потребам і можливостям людей з різних прошарків суспільства, тому поява нетрадиційних закладів вищої освіти була просто необхідна [7].

Думка ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій полягала в тому, щоб реформувати негнучкі елітарні системи вищої освіти й створити зручні, а найголовніше – доступні для широких мас, системи безперервної освіти. Отже, потреба у створенні нетрадиційних вищих навчальних закладів стала як ніколи очевидною. У 1962 році в британському освітянському центрі «Where» була опублікована стаття М. Янга, який запропонував введення «освіти на відстані», що поєднувала б кореспондентську освіту й радіо- і телемовлення. Він запропонував створити «Відкритий університет» з метою допомогти в підготовці до зовнішнього ступеня університету Лондона. Під керівництвом лорда Тейлора виник перший експеримент такого навчання – «Ефірний університет», запропонований дослідницькою групою Лейбористської партії, для дорослого населення. Головним принципом університету була спроба «доставити» викладачів додому до учнів за допомогою телебачення і радіо [8]. А в 1969 році була підписана Королівська Хартія, яка засвідчувала створення незалежного автономного й рівного з іншими вищими закладами освіти Відкритого Університету Сполученого Королівства, якому, до речі, надавалося право присвоювати вченні ступені. Варто зазначити, що саме уряд посідає вирішальну позицію у сприянні виникнення цього університету, а також надалі й інших університетів дистанційного навчання. Першим канцлером Відкритого університету став Д. Кроутер, який на своїй інавгурації запевнив, що університет є відкритим для всіх охочих, а також відкритим для різних методів навчання та ідей [9]. За шість десятиліть існування університету цей принцип запишається провідним. Таким чином, Відкритий Університет Сполученого Королівства був заснований, маючи на меті втілити концепцію безперервної освіти в реальність за допомогою комунікаційних технологій, а також допомогти людям, у яких немає можливості навчатися в класичних університетах.

Отже, дистанційне навчання посідає вагомe місце в структурі освіти у вищих навчальних закладах усього світу, що є наслідком процесів демократизації, інтеграції та гуманізації, які мають вагомий вплив на освітні програми розвинених країн. Виникнення дистанційної освіти повністю відповідає нагальним освітнім потребам суспільства. Аналізуючи методи й засоби цього виду навчання, ми дійшли висновку, що вони модернізувалися з появою нових технологій, тому ми можемо виокремити такі етапи розвитку дистанційного навчання: зародження збігається з початками процесу індустріалізації (середина ХІХ століття), новим поштовхом стала інформатизація

суспільства (1969 рік), а потім глобалізація освіти (1985 рік). Ми вважаємо, що саме завдяки своїй гнучкості, прогресивності й різноманітності форм, засобів та методів, дистанційна освіта відіграє й буде відігравати дедалі важливішу роль, зважаючи на виникнення й розвиток нових технологій.

Список використаної літератури

1. *Спицын В.А.* Дистанционное обучение в средних специальных учебных заведениях как фактор обеспечения качества подготовки специалистов: кандидат педагогических наук: 13.00.08 / Спицын Виктор Алексеевич. – Волгоград, 2006. – 193 с.
2. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко ; [гол. ред. С. Головка]. – Київ: Либідь, 1997. – 373, с. 92.
3. *Андреев А.А.* К вопросу об определении понятия «дистанционное обучение» – 1997. – № 4.
4. *Розина И. Н.* Дистанционные и открытые формы обучения: организационные и методологические вопросы / И.Н. Розина // Инновационные образовательные технологии. – 2007. – № 1(9). – С. 60–74.
5. *Agassiz E. C.* Society to Encourage Studies at Home / E. C. Agassiz, E. L. Christensen // The changing world of correspondence study – Pennsylvania State University Press, 1971. – P. 21–30.
6. *Густырь А. В.* Понятие, модели и методологические принципы дистанционного образования. – 2002. – № 5.
7. *Либин-Левав В. А.* Теория и практика дистанционного образования (Открытый университет Израиля): Либин-Левав Виктория Анатольевна – М., 1998. – 220 с.
8. *Бедніна В. Г.* Від «єфірного університету» до сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій в позашкільній освіті / В.Г.Бедніна // Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах: міжнар. наук.-техн. журн. – Хмельницький, 2011. – № 1.
9. *Bissell C. C.* The Open University of the United Kingdom / C. C. Bissell // Leadership in Science and Technology: A Reference Handbook. – 2011. – Vol. 2.
10. Положення про організацію очно-дистанційного підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів у Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти / за заг. ред. В. В. Олійника. – К. : ЦППО, 2005.

Юлія Зайчук

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ФІНЛЯНДІЇ

Останнім часом, в Україні збільшується зацікавленість педагогічними проблемами освіти нашої країни та за її межами. У реформах вітчизняної системи освіти відбуваються глобальні зміни, які призводять до встановлення суспільства, важливою ознакою якого є взаємодія з іншими країнами. Цікавим прикладом такої країни є Фінляндія, яка багато років показує високі стандарти якості освіти та підготовки кваліфікованих педагогів. Завдяки професіоналізму потрібних фахівців та значних капіталовкладень у розвиток науки та техніки, на сьогоднішній день Фінляндію можна вважати однією з найпрогресивніших і надсучасних країн Європи.

Мета нашої публікації – схарактеризувати стан сучасної педагогічної вищої освіти у Фінляндії.

Аналізуючи джерельні дослідження Бутова В., Жерноклеєв І., Загоруйко Л. з визначеної проблеми було виявлено, що досвід Фінляндії в професійній підготовці викладачів є не до кінця розвиненим. Важливістю цієї проблеми стало соціально-педагогічне значення, пов'язане з питанням наукового пошуку в цій сфері.